

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.06.11.

Június első dekádjának időjárása eleinte nem mutatott nagy változást az előző héthez képest, de aztán Medárd napjától szinte mindenütt gyakoribbá váltak az esők az országban. A mintegy 2-3 nap alatt lehullott csapadék mennyiség (3,0-40,0 mm) a hiány megfelelő pótlására továbbra sem volt elegendő, kedvezett azonban a kórokozók fertőzéséhez, melyből újabb tünetek megjelenésére számíthatunk a következő napokban, a különböző kultúrákban. Egyes kórokozók fertőzésveszélyét növeli az eső mellett, a cseresznye nagyságú jég előfordulása és kártétele is.

Míg az ország déli, délnyugati és középső területei több csapadékban részesültek, addig az északi országrészben, az Észak-Alföldön ritkábban és jóval kevesebb esett. Itt továbbra is az aszály következményeivel küzdenek a termelők. A csapadékos környezetben emelkedtek a páratartalom (átlag: 70 %) és a levélnedvesség tartam értékei is, melyek a kórtani folyamatok lefolyásának melegágyai voltak.

A nappali nyári (már-már kánikulai) meleget (30,0-32,0 °C) továbbra is a megszokottnál alacsonyabb éjszakai hőmérsékletek követték (minimum: 9,0-13,0 °C), így az esti, éjszakai páralecsapódás is jelentős volt, amely azonban a gyakori szeles időszakoknak köszönhetően a délelőtti órákban hamar felszáradt.

GABONAFÉLÉK

A gabonafélék érési folyamatai intenzívvé váltak. Az állományok felszáradása már búzában is általános, a szárazabb vidékeken már csak a felső 1-2 levélemelet zöld (a többségében tejes érés (viaszérés kezdete) ellenére).

A **betegségek terjedése nem jellemző**. Legfeljebb a korábbi lisztharmat fertőzés maradványai vagy szórványosan a vörösrózsa kis telepei láthatóak a még zöld részeken, de növényvédelmi szempontból nincs jelentőségük. zászlos levél és az első le e, vagy inkább kényszer érése felgyorsult (árpa: viaszérés, búza: tejes érés vége). Növényegészségügyi szempontból jelentős változások nem tapasztalhatóak a korábbi helyzethez képest. A kalászosok többnyire egészségesek, **egyelőre a kalászfuzáriózis tünetei sem váltak láthatóvá**. Az aszályos területeken nagyobb probléma a szemek kitelítődésének elmaradása.

A **vetésfehérítő bogarak** előfordulása, a zöld felület csökkenésével **visszaszorulóban van**, megfigyelhető azonban az imágók kukoricára történő áttelepedése. Mérséklődött a **gabonaszipolyok, poloskák** jelenléte, kártételi veszélyük csökkenő. A **levéltetvek** kisebb kolóniái is csupán elszórtan figyelhetők meg a zászlos leveleken és a tejes érésű kalászosokon.

Az alkalmanként, viharos széllel (jéggel) érkező esőzések következtében számos gabona tábla állománya megdőlt (Dunántúl), melyek esetében csökkenő beltartalmi értékekkel és nehézkes betakarítással számolhatunk.

KUKORICA, NAPRAFORGÓ

Kukoricában (7-11 levél) helyenként különböző **bagolylepke-fajok** valamint **frittlégy** kártételének nyomai tűnnek fel, jelenleg azonban elsősorban a gyapottok bagolylepke és a kukoricamolaj rajzására, kártételi veszélyére kell odafigyelni. Az alföldi régióban folyamatos, emelkedő tendenciájú a **gyapottok bagolylepke** rajzása, de egyes dunántúli megyékben sem ritka a tömeges fogás a csapdákban (pl. Komárom-Esztergom vármegye: 80-100 db imágó/csapda/3 nap)! A **kukoricamolaj** rajzása az alföldi országrészen kívül Baranya, Tolna-és Komárom-Esztergom vármegyékben is megindult és egy-egy területen jelentősen erősödött, ezért a **védekezésre fel kell készülni!**

Napraforgóban a **levéltetvek** és **poloskák** szórványos előfordulása jellemző, védelem egyelőre nem indokolt ellenük. Észlelési szinten megjelentek az **alternáriás levélfoltosság** tünetei az alsó leveleken. A napraforgó állományok **parlagfű** fertőzöttsége jelenleg a tábla széleken, a forgókban jelentősebb, de folyamatos a gyomnövény kelése, fejlődése (szik-14 leveles állapot, ~30-35 cm-es növénymagasság).

BURGONYA

Burgonyában a **burgonyabogár** különböző alakjainak fellépése, kártétele folyamatos és táblánként nagy változatosságot mutat, ezért a **tábla szintű előrejelzésük elengedhetetlen!** Jelenleg az imágók, tojások mellett nagyobb számban a különböző fejlettségű lárvák is megtalálhatók, ellenük a védekezés időszerű!

Az előrejelzéseinknek megfelelően a csapadékos napok megtették a növényegészségügyi vonatkozású hatásukat, megjelentek a **burgonyavész** első fertőzéséből származó tünetek az állományok alsó levelein. A sorok záródása, az öntözött körülmények vagy az esős napok kedvező mikroklímát biztosítanak a betegség terjedéséhez, ezért a védekezések megkezdése mindenképp javasolt! A **betegség lappangási ideje** jelen körülmények között (9-10 °C-os éjszakai valamint 25 °C körüli nappali hőmérséklet és csapadék jelenlétében) **6-7 nap körül alakul**, azaz egy-egy esőzést követő 6-7 nap múlva számíthatunk az újabb tünetekre! A megelőző védekezéseket eddig mindenképp végezzük el és/vagy a lappangási idő lejárta előtt fejezzük be.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Az alföldi térségben a gyümölcsfélék esetében is (a szántóföldi növények mellett) az aszály a legnagyobb probléma. Míg a gombás megbetegedések kevésbé, addig a kártevők felszaporodása, kártétele annál inkább előtérbe került az elmúlt időszakban.

Csonthéjasokban a gyümölcsmolyok rajzása folytatódott. A **keleti gyümölcsmoly** és a **szilvamoly** rajzása egy-egy ültetvényben újra növekvő számú, a **barackmoly** alacsony kártételi veszéllyel, de folyamatosan jelen van.

Folyamatos és egy-egy területen erősödő a **cseresznyelégység** rajzása, emellett fokozódott a jelenleg éró fajták nyű fertőzöttsége is! A cseresznyelégység kártétele, egyéb mechanikai sérülések (jégverés, madárkár, gyümölcshéj felrepedés) nyomán nőtt a **monília gyümölcsrothadás** fertőzésének gyakorisága és mértéke is (1. fotó)! A még ép gyümölcsök esetén, a később éró fajtákban a megelőző védelem javasolt!

Egy-egy ültetvényben gyakorivá vált a **fekete cseresznye levéltetű** előfordulása és kártétele is.

1. fotó: Monília gyümölcsrothadás cseresznyén (Fotó: Tüh A., 2026.06.09.)

Almában továbbra is jelen van a **szürke-és zöld almalevéltetű** a kártételével, de újabb kolóniák kialakulása nem jellemző. Az **almamoly** rajzása alacsony egyedszámú, enyhe erősödés figyelhető meg. Folyamatos és tömeges az **almalevél-aknázómoly** rajzása (100-150 db imágó/csapda/4 nap), és alacsony szintű azonban az **almalevél-sátorosmoly** és az **almalevél-törpemoly** kártételi veszélye. Az **almafa lisztharmat** tünetei elsősorban a szárazabb, párásabb területeken terjedtek tovább, ellenben a dunántúli, csapadékosabb régióban új erőre kapott a **varasodás** almán, körtén (levélen és gyümölcsön is) egyaránt.

Szőlőben (virágzás-bogyóképződés) az esővel tarkított országrészben megjelentek a **szőlőperonoszpóra** tünetei a lombon (Zala vármegye) (2-3 fotó). A párás körülmények kedvez(t)nek a sporangium kiverődéshez a fertőzött felületeken, így újabb és újabb fertőzési ciklusok kialakulására lesz esély az esős napokon. A lombzat és a fürtök is fokozottan érzékenyek a fertőzésre, ezért az intenzív, megelőző védelem nagyon fontos! A betegség lappangási ideje, egy-egy esőzést követően lombon 5-6 nap, fürtön 13-15 nap között alakul, a jelenlegi hőmérsékleti értékek mellett! A védekezéseket a lappangási idő lejárta előtt javasolt elvégezni!

2-3. fotó: Szőlő peronoszpóra első tünetei a levél színén és fonákán sporangium kiverődéssel
(Fotó: Tüh A. 2026.06.07.)

A párás, meleg klímájú ültetvényekben a **lisztharmat** magas fertőzésveszélyével kell számolnunk. A fürtök és a lombzat védelme érdekében az intenzív védelem javasolt.

Megjelentek a fertőzött ültetvényekben a **fitoplazma tünetei** a korábbi év(ek)ben fertőzött tőkéken (4-5. fotó). A hajtások rövid ízközűsége, mérsékelt fejlődése, növekedése, a levelek merev tapintása, enyhe kanalasodása utal a betegség kiletérére.

4-5. fotó: Fitoplazma tünetek szőlőn (Fotó: Tüh A. 2026.06.05.)

Tömegessé vált az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése, felgyorsult a lárvák fejlődése a szőlő ültetvényekben. A teljes populációból mintegy **60-65 %-ot** tesznek ki az **L1 fokozatú lárvák**, **~33-38%-ot az L2-es lárvák** és **észlelési szinten** megjelentek az **L3-as fejlettségű lárvák** is (6. fotó).

6. fotó: Amerikai szőlőkabóca L1-L2-L3-as fokozatú lárvái (fotó: Tüh A., 2026.06.09.)

A védekezések megkezdése a növényvédelmi hatóság tájékoztatása alapján javasolt a szőlő ültetvényekben.

Tüh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.